

Nr 22

Justitiekammarens betänkande i anledning av motion angående viss registerföring vid allmän underrätt.**Motionen**

I motionen 1974:380 av herrar Hugosson (s) och Adamsson (s) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär författningsteknisk reglering av den typ av frivilliga register som förs vid allmänna underrätter i enlighet med vad som anförts i motionen.

Motionärerna framhåller att vissa underrätter utöver de register, vilka allmän domstol enligt lag eller annan författning har att föra, för centrala sökregister. Enligt motionärerna finns sålunda vid Stockholms tingsrätt ett centralt namnregister med uppgifter om alla personer som åtalats vid tingsrätten eller dåvarande Stockholms rådhusrätt sedan år 1959. Registret innehåller i vissa fall uppgift om ådömd påföljd. Uppgifter ur registret lämnas både till myndigheter och privatpersoner. Som en särskilt betänklig omständighet framhåller motionärerna att man vid registerföringen inte iakttar bestämmelserna i 10. lagen (1963:197) om allmänt kriminalregister angående förbud mot intagande i registerutdrag av anteckningar om vissa äldre domar och påföljder. Motionärerna hävdar inte att frivilliga register av berört slag är obehövliga men anser att utformningen av och innehållet i dem bör modifieras eller att de bör undanhållas allmänheten. I sistnämnda hänseende pekar motionärerna på möjligheten att jämställa registren med minnesanteckningar och på så vis undandra dem offentligheten. Om registren skall vara offentliga bör skadeverkningarna begränsas genom att registren får avse en begränsad tid, högst tre år, och att anteckning ej får ske angående ådömd påföljd.

Gällande ordning*Bestämmelser om registerföring vid allmän domstol*

Enligt 6 kap. 11 § rättegångsbalken skall vid rätten föras dagbok över alla mål vilken skall utvisa tiden då varje mål inkommit, därmed vidtagna åtgärder och tiden för målets avgörande samt, då talan fullföljts, tiden då anmälan eller inlägga inkommit och de åtgärder som vidtagits. Närmare föreskrifter om bl. a. dagbok och andra förteckningar har meddelats i protokollskungörelsen (1971:1066) för de allmänna domstolarna. I kungörelsen stadgas att särskild dagbok skall föras vid underrätt över bl. a. brottmål som ej handläggs vid fastighetsdomstol eller vattendomstol. Dagbok över

mål eller ärenden skall upprättas enligt formulär och anvisningar som fastställs av domstolsverkets organisationsnämnd (DON). DON har i nu gällande anvisningar av december 1973 bestämt, att dagbokföring i brottmål skall omfatta blanketterna dagboksblad, målförteckningsblad, referensblad 1 och referensblad 2. Blanketterna tillhandahålls domstolarna i ett blankettset. I detta ingår också blanketterna rapport 1 och rapport 2, som används för rapportering av uppgifter till rättsstatistiken. Dagböcker förs gemensamt för tingsrätten. Har Kungl. Maj:t meddelat förordnande, att tingsrätt skall vara indelad i avdelningar, förs dock skilda dagböcker för varje avdelning. Varje dagbok består av dagboksblad över handläggningen av de särskilda målen samt av en förteckning (målförteckning), som under handläggningen bildar en löpande förteckning över ej avgjorda mål.

Domstolsrutiner

Under det handläggningen av ett mål pågår ingår dagboksbladet i den för målet upprättade akten och förvaras i akten. Sedan handläggningen av målet avslutats tas dagboksbladet ut ur akten och förvaras i en samlingspärm. I pärmen sätts dagboksbladen in för varje år efter målnummer. Målförteckningsbladen bildar en förteckning över ej avgjorda mål och förvaras i en samlingspärm. I denna sätts de in för varje år i ordning efter målnummer. Vid utgången av varje år kan målförteckningsbladen över de mål, som slutligt avgjorts under året, kastas om de inte längre behövs. Referensbladen 1 och 2 används på det sätt domstolen anser lämpligt, exempelvis för registerändamål.

Enligt vad utskottet inhämtat tillämpas följande förfarande vid Stockholms tingsrätt.

Under det målen är under handläggning förvaras målförteckningsbladet på respektive avdelnings kansli i enlighet med DON:s anvisningar. Referensblad 1 används på avdelningens kansli som nummerregister, dvs. referensbladen har satts in i en samlingspärm i ordning efter målnummer. Referensblad 2 förvaras på aktuarikontoret som namnregister över pågående mål, dvs. referensbladen har satts in i en samlingspärm i ordning efter den tilltalades namn. Sedan målet slutligt avgjorts och handläggningen således avslutats, sänder avdelningen målförteckningsbladet till aktuarikontoret. Målförteckningsbladet har då av avdelningen försetts med anteckningar om avgörandet av målet (avgörandets dag och nummer). Fram till år 1970 förekom också att anteckning gjorts på målförteckningsbladet om utgången i målet. På aktuarikontoret utbyts det till målet hörande referensbladet 2 mot målförteckningsbladet, som således sätts in i samlingspärmen i ordning efter de tilltalades namn. Målförteckningsbladen bildar på detta sätt på aktuarikontoret ett namnregister över avgjorda mål vilket – efter en utgallring i år – numera omfattar tiden fr. o. m. år 1969. Det ur pärmen uttagna referensbladet 2 sänds till avdelningens kansli, där det sätts in i en sam-

lingspärm i ordning efter de tilltalades namn. På detta sätt får således även avdelningen ett namnregister över vid avdelningen åtalade personer. Även detta namnregister sträcker sig fem år tillbaka i tiden. I en instruktion, som 14.12.1970 utfärdades av borgmästaren i Stockholm rörande arkivvården, föreskrivs att avdelnings namnregister skall utgallras när dagboksbladen binds. Detta skall enligt instruktionen ske sist efter tre år. Det namnregister, som finns på aktuarietkontoret, är det som avses i motionen och som i denna betecknats som "sökregister". Registret innehåller de uppgifter som anges i motionen.

Även vid andra tingsrätter än Stockholms tingsrätt förekommer namnregister av ifrågavarande slag. I de flesta fall har dessa register byggts upp med användande av referensbladen 1 och 2 eller mållförteckningsbladet. Andra system brukas också. Vid Malmö tingsrätt används exempelvis ett system med smala registerstickor, som sätts in i en pärm. På registerstickorna antecknas tilltalads namn, den enhet vid vilken målet handläggs samt målets nummer. Ett stort antal sådana stickor får plats på varje sida i pärmen. I slutet av varje år fotograferar man av pärmsidorna och får på så sätt en årsförteckning över personer, som det året åtalats vid tingsrätten. Sådana årsförteckningar finns fr. o. m. år 1959.

Sekretessregler

Med anledning av vad i motionen anförs beträffande frågan om register skall vara offentligt eller ej kan här erinras om den i tryckfrihetsförordningen grundlagsfästa rätten för enskild att få fri tillgång till allmänna handlingar. Allmänna handlingar är alla hos stats- eller kommunalmyndighet förvarande handlingar vare sig de inkommit dit eller där upprättats. Som allmän handling anses dock ej minnesanteckning eller annan uppteckning som hos myndighet verkställts endast för måls eller ärendes föredragning eller beredande till avgörande såvida inte uppteckningen omhändertagits för förvaring sedan målet eller ärendet slutbehandlats. Från principen om allmänna handlingars offentlighet gäller vissa undantag enligt lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar. I 11 § nämnda lag stadgas att uppgifter och anteckningar som tillförts register som avses i lagen (1963:19) om allmänt kriminalregister eller lagen (1965:94) om polisregister m. m. ej får utlämnas i annat fall eller i annan ordning än där stadgas. Har uppgift om brott eller om den som misstänkts, åtalats eller dömts för brott lämnats till rikspolisstyrelsen för databehandling inom rättsväsendets informationssystem får om annat ej följer av det sist sagda uppgiften ej utlämnas från rikspolisstyrelsen i annat fall eller annan ordning än Kungl. Maj:t bestämmer. Vidare gäller att uppgifter och anteckningar i bl. a. straffregister rörande fylleri och vissa andra brott ej får utlämnas i annat fall eller annan ordning än Kungl. Maj:t bestämmer.

Bestämmelser om kriminalregister m. m.

Enligt lagen om allmänt kriminalregister skall hos rikspolisstyrelsen finnas ett allmänt kriminalregister, som skall innehålla uppgifter angående den som av domstol här i landet dömts till fängelse, villkorlig dom, skyddstillsyn, ungdomsfängelse eller internering eller som överlämnats till sluten eller öppen psykiatrisk vård, till vård i specialsjukhus för utvecklingsstörda eller, om för brottet är stadgat fängelse, till vård enligt lagen om nykterhetsvård eller erhållit anstånd med verkställighet av förvanlingsstraff. I lagen lämnas vissa närmare föreskrifter om de ytterligare anteckningar som skall ske i registret, bl. a. om brottet samt om verkställd personundersökning och om domen eller beslutet. Utdrag ur registret får meddelas när begäran härom framställs av domstol, allmän åklagare, justitiekanslern, justitieombudsman, rikspolisstyrelsen eller av annan myndighet som får besluta om frihetsberövande åtgärder enligt lagarna om utlämning för brott eller utlämningslagen med anledning av ärende där fråga uppkommit om sådan åtgärd. Till annan myndighet och i annat fall än som nyss sagts får utdrag av registret lämnas endast om Kungl. Maj:t för visst slag av ärenden eller särskilt fall lämnat tillstånd därtill. Enskild person kan få utdrag ur registret beträffande honom själv endast efter medgivande eller tillstånd av Kungl. Maj:t. I registerutdrag som lämnas till myndighet skall i princip inte medtas anteckning om dels villkorlig dom, skyddstillsyn, överlämnande till särskild vård eller anstånd med verkställighet av förvandlingsstraff sedan mer än tio år förflutit från domen eller beslutet, dels fängelse, ungdomsfängelse eller internering sedan mer än tio år förflutit från frigivningen eller övergången till vård utom anstalt. Motsvarande skall tillämpas i fråga om registerutdrag till enskild, dock att vissa påföljder skall uteslutas efter en tid av fem år i stället för tio år och att anteckning om påföljd som ådömts endast för gärning som någon begått före 18 års ålder inte skall medtas i något fall. Lagen innehåller även vissa bestämmelser om utdrag ur registret till den offentliga statistiken och till utländska myndigheter.

För fullständighetens skull bör här också redovisas att enligt lagen om polisregister m. m. i huvudsak samma regler gäller beträffande utlämnande av utdrag ur eller upplysning om innehållet i polisregister som beträffande utdrag ur det allmänna kriminalregistret. Dock äger domstol inte få utdrag ur polisregister. Lagen innehåller även bestämmelser om förbud mot medtagande av vissa äldre uppgifter i registret som nära ansluter sig till motsvarande regler i lagen om allmänt kriminalregister. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter inom rättsväsendets informationssystem har givits i kungörelsen (1970:517) om rättsväsendets informationssystem och om utlämnande av uppgifter i straffregister rörande fylleri och vissa andra brott i kungörelsen (1955:513) om särskilt straffregister rörande fylleri och vissa andra brott. Enligt kungörelserna får uppgifter i särskilt angivna fall lämnas till vissa myndigheter. Uppgifter och anteckningar i kriminalregistret och polisregister kan även under vissa förutsättningar utlämnas med stöd av

kungörelsen (1971:316) om utlämnande för forskningsändamål av uppgifter om brott m. m.

Övrigt

Här bör också anmärkas att enligt kreditupplysningslagen (1973:1173) avgift om att någon dömts för brott m. m. ej får utan medgivande av datainspektionen insamlas, lagras eller vidarebefordras i kreditupplysningsverksamhet. Stadgandet bygger på ett förslag som framlades av kreditupplysningskommittén i slutbetänkandet (SOU 1972:79) Kreditupplysning och integritet. I betänkandet uttalar utredningen (s. 79), att 11 i lagen om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar visserligen inte utgör något hinder mot att individuella brottmålsuppgifter insamlas men att paragrafen bygger på grundtanken att en koncentration av brottmålsinformation skapar betydande risker från integritetssynpunkt.

Avslutningsvis bör under detta avsnitt även redovisas att enligt tryckfrihetsförordningen allmän handling, som ej skall hållas hemlig, på begäran skall genast eller så snart ske kan utan avgift tillhandahållas den som på stället vill ta del av handlingen eller del av den. Mot fastställd avgift skall även avskrift av handlingar kunna erhållas. Handlingen skall utlämnas även om framletandet av den skulle vålla besvär och tidsutdräkt. Den som begär handlingen måste dock lämna de uppgifter som är nödvändiga för att identifiera handlingen. Vidare gäller enligt servicecirkuläret (1972:406) till statsmyndigheterna att domstolar och andra statliga myndigheter på begäran skall lämna upplysningar från akter samt diarium, register och andra handlingar som är offentliga i den mån så kan ske med hänsyn till arbetets behöriga gång.

Remissyttranden

Utskottet har inhämtat yttranden över motionen från justitiekanslern, hovrätten för Västra Sverige, domstolsväsendets organisationsnämnd, Stockholms tingsrätt, offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén, Sveriges advokatsamfund och Sveriges domareförbund.

Justitiekanslern anser en författningsmässig reglering av de i motionen påtalade registren önskvärd. Liknande synpunkter framförs av hovrätten för Västra Sverige och Sveriges domareförbund, samtidigt som de avstyrker att registren skall undantas från offentlighetsprincipen. Domstolsväsendets organisationsnämnd anser att det finns anledning att närmare utreda om det kan vara lämpligt att sekretessbelägga registren. Stockholms tingsrätt tar avstånd från tanken på någon form av sekretessbeläggning av register över pågående mål men anser att samma skäl som motiverar sekretess kring uppgifterna i kriminalregistret synes tala för att registret i vad det avser avgjorda mål sekretessbeläggs. Offentlighets- och sekretesslagstiftningskom-

mittén framhåller att sekretesslagstiftning ej är lämplig när det gäller register av ifrågavarande typ och att det torde kunna förväntas att berörda domstolar självmant begränsar registren. Sveriges advokatsamfund tillstyrker bifall till motionen.

Justitiekanslern (JK) framhåller att en ordning, som innebär att allmänheten genom brottmålsregister vid vissa tingsrätter har möjlighet till en bred insyn beträffande enskilds kriminella belastning, svårigen synes kunna förenas med en nutida syn på frågor om personlig integritet. Enligt JK:s mening finns det vissa skäl som talar för att man på stora domstolar för någon form av centralt register över vid domstolen anhängiga mål och ärenden. Ett sådant register bör främst ses som ett hjälpmedel vid domstolarnas egen administration, t. ex. vid fördelning av inkommande post eller besvarandet av frågor om pågående mål. Vad åter gäller avgjorda mål ifrågasätter JK om något verkligt behov kan anses föreligga av en registrering. De behov som registret avses fylla synes JK böra tillgodose på annat sätt. Sälunda skulle problemet att snabbt få fram uppgifter om exempelvis en häktad kunna lösas genom ändrade rutiner inom det allmänna kriminalregistret som skulle medge att domstolarna tidigare än som nu är fallet får tillgång till erforderliga registeruppgifter. Vidare skulle uppgifter om domstolsavgöranden, som ej antecknats i kriminalregistret, kunna inhämtas ur redan befintliga register. Åklagaren kan t. ex. ur polisregistret ta fram kompletterande upplysningar om den tilltalade och tillhandahålla domstolen dessa. Om ett målregister begränsas till pågående mål kommer enligt JK:s uppfattning betänkligheterna mot registret att avta och registret kunna bli offentligt. I likhet med motionärerna anser JK att någon form av författningsmässig reglering av ifrågavarande register är önskvärd. En sådan reglering bör föregås av en närmare undersökning av frågan vilka uppgifter register av denna typ bör fylla och vilka regler som är påkallade till skydd för den personliga integriteten.

Hovrätten för Västra Sverige har efterhört hos Alingsås, Borås, Göteborgs och Halmstads tingsrätter huruvida sökregister förekommer. Enligt hovrätten förekommer sådant register vid samtliga dessa tingsrätter. Ådömd påföljd antecknas inte i registren vid de tillfrågade domstolarna och ej heller i det vid hovrätten förda registret. Hovrätten anser att register av ifrågavarande typ ej är att hänföra till sådana minnesanteckningar som avses i tryckfrihetsförordningen samt att det är olämpligt att inskränka offentligheten. Enligt hovrättens mening bör registren utformas så att minsta möjliga skada förorsakas, och de bör endast innehålla uppgift om parts namn och personnummer, handläggande avdelning eller rotel samt målets och avgörandets beteckning och nummer. Om registren ej innehåller anteckningar om påföljd saknas enligt hovrätten anledning att begränsa dem till tiden.

Domstolväsendets organisationsnämnd (DON) konstaterar att något förbud för tingsrätt att föra namnregister av den typ som förekommer vid t. ex.

Stockholms tingsrätt inte föreligger. Vad gäller frågan om behovet av ett sådant register framhåller DON att det särskilt beträffande häktade är praktiskt att domstolen på ett tidigt stadium har tillgång till uppgifter om eventuella tidigare mål vid domstolen mot samma tilltalade för att domstolen snarast möjligt skulle kunna besluta om vilken personutredning som skall fordras in. Namnregistret vid Stockholms tingsrätt gör det möjligt för domstolen att i vissa fall tidigare än om kriminalregisterutdrag skulle inväntas få reda på uppgifter om personalia och förut ådömda påföljder. Denna tidsvinst kan enligt DON ibland förkorta handläggningstiden, vilket är av stor vikt när det gäller häktade personer.

DON fortsätter:

Ett namnregister av den typ som finns vid Stockholms tingsrätt används allmänt vid domstolarna för att, när ett nytt mål kommer in, kontrollera att det inte redan finns annat mål avhängigt mot den tilltalade. Även om det inte finns någon i lag föreskriven skyldighet att gemensamt handlägga två eller flera vid domstolen samtidigt anhängiga mål mot en tilltalad så är det uppenbart att det ur många synpunkter sett – inte minst av hänsyn till den tilltalade själv – är lämpligast att göra så. Likaså bör en domstol med ledning av ett namnregister genast kunna lämna allmänheten och parten upplysningar om vid vilka enheter olika mål handläggs. Även vid upp-sortering av post är det praktiskt att ha tillgång till ett namnregister. Det finns således många skäl som talar för bibehållandet av ett namnregister för pågående mål. Det blankettset som DON tillhandahåller domstolarna har utformats just på det vis som skett för att bereda domstolarna tillfälle att på ett enkelt sätt ordna ett namnregister över pågående mål.

Enligt DON:s mening bör varje domstol ha ett namnregister över pågående mål, vilket av praktiska skäl också bör uppta avgjorda mål sedan en viss tid tillbaka. DON anser ej att registret bör innehålla uppgifter om ådömda påföljder och framhåller att det integritetsskydd som åsyftas med sekretessbeläggningen av kriminalregistret inte bör kunna kringgå genom in-hämtande av upplysningar från ett brottsregister av den typ som förs vid Stockholms tingsrätt. Enligt DON:s mening finns det anledning att närmare utreda frågan om det kan vara lämpligt att sekretessbelägga namnregister vid domstolarna.

Stockholms tingsrätt instämmer i DON:s uttalande att det inte finns några bestämmelser som förbjuder tingsrätt att ha centrala namnregister samt anför i huvudsak samma synpunkter som DON på behovet av att föra dylika register. Vad angår behovet av register över avgjorda mål tillägger tingsrätten att kriminalregistret inte ger upplysning om alla mål som är av intresse när det gäller att få fram tidigare personalia. Tingsrättens register är också av betydelse när det gäller att få fram brottmålsakter som rekvideras av andra domstolar. Tingsrätten framhåller vidare att den måste ha tillgång till ett centralt register för att fullgöra sin skyldighet att på begäran lämna upplysningar från akter, diarier och register och andra offentliga handlingar. Enligt tingsrätten torde offentlighetsintresset knappast påkalla att registret

omfattar längre tid än fem år. Med en sådan tidsbegränsning skulle det dock i praktiken finnas ytterst små möjligheter för tingsrätten att utan preciserade uppgifter få fram äldre akter. Vad angår frågan om registret skall vara offentligt eller ej anför tingsrätten att någon form av sekretessbeläggning av registret i vad det avser pågående mål inte bör ifrågakomma. När det gäller avslutade mål däremot synes, fortsätter tingsrätten, samma skäl som utgör grunden för hemlighållande av uppgifterna i kriminalregistret tala för att registret sekretessbeläggs. Med hänsyn till intresset av att offentlighetsprincipen inte inskränks i vidare mån än som är oundgängligen nödvändigt anser tingsrätten att det i första hand bör övervägas om det inte kan vara tillräckligt att som villkor för utlämnande till allmänheten av uppgift beträffande viss person föreskriva att förfrågan måste innehålla upplysningar om fullständigt namn och personnummer samt årtal för avgörandet.

Offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén (OSK) framhåller att sekretessen kring kriminalregistret inte skyddar den enstaka uppgiften, som är offentlig genom domen, utan den samlade informationen om en viss individ och att motsvarande betraktelsesätt ter sig naturligt när det gäller det aktuella registret vid Stockholms tingsrätt. Enligt OSK:s mening bör material vid domstol i princip vara offentligt. Å andra sidan anser OSK det olyckligt att domstol så lätt skall kunna tillhandagå allmänheten med uppgifter som allmänheten eljest ej har rätt att få. Att i praktiken bygga upp ett kriminalregister med hjälp av blanketterna är enligt OSK klart olämpligt. Om uppgifterna i registret begränsas såsom fallet är vid Malmö tingsrätt bör registret fylla sin funktion för det interna arbetet utan angivna olägenheter. OSK framhåller att uppgifterna under alla omständigheter bör utmönstras eller tio år samt att för domstolens egen del den i motionen angivna tiden av tre år borde vara tillfyllest. Enligt OSK:s uppfattning är lagstiftning om sekretess ej lämplig när det gäller denna typ av register för vilken inga föreskrifter finns. En framkomlig väg anser OSK måhända vara att utfärda bestämmelser som begränsar innehållet i sådana register och den tid de får omfatta. Avslutningsvis anför OSK att man med hänsyn till grunderna för lagstiftningen om det allmänna kriminalregistret nu torde, sedan saken påtalats, kunna förvänta sig att berörda domstolar självmant begränsar registren på det sätt som Malmö tingsrätt redan gör.

Sveriges advokatsamfund framhåller att det vid Stockholms tingsrätt förda registret i praktiken utgör ett kriminalregister som är offentligt och som till skillnad från kriminalregisterutdragen även upptar mer än tio år gamla uppgifter om ådömda påföljder. Advokatsamfundet tillstyrker under åberopande härav bifall till motionen.

Sveriges domareförbund framhåller inledningsvis att det inte är tillfredsställande att allmänheten skall ha tillgång till sådana register som åsyftas i motionen samt att det skydd som man velat ge dömda personer genom hemlighållande av kriminalregister och andra register blir mindre effektivt. Domareförbundet anser att rättskipningen kan vara betjänt av sökregister

både över pågående och avgjorda mål och anför härvidlag i huvudsak samma omständigheter som åberopats i yttrandena från DON och Stockholms tingsrätt. Enligt domareförbundet kan det dock inte vara nödvändigt att behålla uppgifter i registret i decennier. Särskilt otillfredsställande är, fortsätter domareförbundet, att uppgifter skall finnas kvar och vara allmänt tillgängliga även efter utgången av den tid efter vilken motsvarande uppgifter i det allmänna kriminalregistret inte lämnas ut ens till åklagare, domstolar m. fl. Vad angår innehållet i registren hävdar domareförbundet att det ej finns behov av uppgifter om ådömd påföljd. Av betydelse är vidare att uppgifter inte står kvar när de inte längre fyller ett praktiskt behov. Domareförbundet pekar härvidlag på att om uppgifter från kriminalregistret kan erhållas snabbt starkare skäl saknas att i sökregister hålla kvar uppgifter om avgjorda mål längre tid än till dess avgörandena registrerats. Om registren begränsas på angivet sätt föreligger enligt domareförbundet inte något behov av sekretess. Sammanfattningsvis anser domareförbundet att det från allmän synpunkt skulle vara en fördel om sökregistren kunde avskaffas men att en så långtgående åtgärd inte utan olägenheter kan genomföras förrän erforderlig samordning kan åstadkommas genom rättsväsendets informationssystem och domstolarna får möjlighet att på dagen få utdrag ur kriminalregistret. Ej heller torde det vara möjligt att omedelbart begränsa sökregistren till anhängiga mål. Redan nu bör emellertid enligt domareförbundet föreskrivas att register uppbyggt efter person inte får innehålla anteckningar om ådömda påföljder. Vidare kan den tid under vilken uppgifter får finnas kvar i sökregistren begränsas. Domareförbundet anser att de mera kännbara behoven hos domstolarna skulle tillgodoses, om registrerade uppgifter fick stå kvar i tre år. Erforderliga ändringar torde kunna åstadkommas genom föreskrifter i protokollskungörelsen.

Utskottet

I detta betänkande behandlar utskottet en motion som gäller registerföringen vid de allmänna domstolarna.

Bestämmelser om registerföring vid allmän domstol finns i rättegångsbalken, protokollskungörelsen för de allmänna domstolarna och anvisningar som utfärdats av domstolsväsendets organisationsnämnd (DON). Reglerna innebär bl. a. att tingsrätt skall föra särskild dagbok över alla brottmål. Dagboken består av dagboksblad över handläggningen av de särskilda målen samt en löpande förteckning över ej avgjorda mål (målförteckning). Dagbokföringen skall ske på särskilt blankettset som förutom dagboksblad och blankett till målförteckning innehåller blanketter för uppgifter till den offentliga statistiken beträffande rättsväsendet och två s. k. referensblad. Av dagboken skall framgå tiden då varje mål inkommit, vilka åtgärder som vidtagits i målet, tiden för målets avgörande samt, om talan fullföljts, tiden då anmälan eller inlägga inkommit och de åtgärder som vidtagits.

Utöver dagbok förs vid ett flertal tingsrätter namnregister över tilltalade i brottmål. Till dessa register, som inte är reglerade i någon författning, används ofta nyssnämnda blanketter. Vid Stockholms tingsrätt använder man ett av referensbladen till ett centralt namnregister över pågående mål. Sedan målen avgjorts, ordnas målförteckningsbladen efter namnen på de tilltalade och bildar på så sätt ett namnregister över avgjorda mål. Registret omfattar f. n. efter utgallring tiden fr. o. m. år 1969. Målförteckningsbladen är försedda med anteckningar om dag och nummer för avgörandet. Fram till 1970 förekom det att på bladen även antecknades utgången av målet. Vid sidan av det centrala namnregistret förs vid varje avdelning vid tingsrätten ett namnregister över avgjorda brottmål.

I motionen 1974:380 framhålls att uppgifter ur det vid Stockholms tingsrätt centralt förda namnregistret lämnas både till myndigheter och enskilda. Enligt motionärerna är det betänkligt att man vid registerföringen inte iakttar bestämmelserna i lagen om allmänt kriminalregister angående förbud mot intagande i registerutdrag av vissa äldre domar och påföljder. Motionärerna hävdar inte att berörda register är obehövliga men anser att de antingen bör undandras offentligheten eller att skadeverkningarna bör begränsas genom föreskrifter om att register inte får avse längre tid än tre år eller innehålla anteckningar om ådömd påföljd. Motionen mynnar ut i en begäran om författningsteknisk reglering av registren.

I likhet med motionärerna och flertalet av de myndigheter och organisationer som yttrat sig över motionen anser utskottet, att namnregister över såväl pågående som avslutade brottmål fyller ett praktiskt behov framför allt vid de större tingsrätterna. Särskilt värdefullt är, som några remissinstanser framhållit, att de i många fall ger möjlighet till en snabbare handläggning framför allt av mål mot häktade. Registren kan också göra det lättare att avgöra till vilket mål inkommande handlingar hör och kan även underlätta allmänhetens tillgång till domstolshandlingar. Av dessa skäl bör det enligt utskottets mening stå tingsrätterna fritt att även i fortsättningen föra namnregister över brottmål. Å andra sidan är det, som motionärerna och flera remissinstanser framhållit, från integritetssynpunkt klart otillfredsställande om registren ges ett innehåll, som i väsentliga delar överensstämmer med det allmänna kriminalregistrets. Till skillnad mot kriminalregistret är nämligen ifrågavarande namnregister inte sekretessbelagda, och allmänheten kan därför på ett enkelt sätt genom dem få tillgång till en sammanställning av uppgifter om enskild persons förhållanden, vilken den eljest ej har rätt att få. I detta hänseende vill utskottet särskilt peka på angelägenheten av att registren inte innehåller uppgifter om ådömda påföljder.

Mot den angivna bakgrunden anser utskottet att åtgärder bör vidtas i syfte att få till stånd erforderlig författningsmässig reglering beträffande register av ifrågavarande slag. Utskottet delar den uppfattning som framförts bl. a. av hovrätten för Västra Sverige och offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén att det är olämpligt att sekretessbelägga registren och

därigenom inskränka offentligheten vid domstolarna. I stället bör eftersträvas en reglering som ger närmare föreskrifter om de uppgifter som registren får innehålla. Självfallet bör som ovan framhållits registren inte innehålla uppgifter om ådömd påföljd. Ej heller synes det lämpligt att det ur registren kan inhämtas uppgifter om den brottslighet som lagts någon till last i åtal och domar. En ytterligare inskränkning som bör övervägas är om inte registren i enlighet med motionärernas förslag bör tidsbegränsas. De närmare övervägandena i nu angivna och övriga berörda hänseenden bör enligt utskottets mening ankomma på Kungl. Maj:t.

Vad utskottet anfört i anledning av motionen bör ges Kungl. Maj:t till känna.

Utskottet hemställer

att riksdagen i anledning av motionen 1974:380 ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om författningsreglering rörande viss registerföring vid allmän domstol.

Stockholm den 29 oktober 1974

På justitieutskottets vägnar
ASTRID KRISTENSSON

Närvarande: fru Kristensson (m), fröken Mattson (s), herrar Polstam (c), Johansson i Växjö (c), Jönsson i Malmö (s), Nygren (s), fru Bergander (s), herrar Nilsson i Visby (s), Fransson (c), Lövenborg (vpk), fru Wiklund (c), fru André (c), fru Andersson i Kumla (s), herr Petersson i Röstånga (fp) och fru Lindquist (m).

